

TÜRKİYE'DEN AVRUPA'YA TURFANDA BEYAZ KUŞKONMAZ İHRACAT İMKÂN LARI (1)

Yazan : P. B. LARSEN (2)

Çeviren : Erdoğan OSMANLIOĞLU (3)

Giriş :

Batı Almanya 1968 yılındaki 9900 ton taze beyaz kuşkonmaz ithalâtı ile en büyük ithalâtçı durumundadır. İsviçre ve İskandinav ülkeleri gibi diğer ülkeler çok az miktarda ithalât yapmaktadırlar.

Batı Almanya'da kuşkonmaz hasadı 25 Nisan — 5 Mayıs arasında başlamaktadır. Bu tarihlerden önceki *turfanda kuşkonmaz* talebi dünyanın çeşitli ülkelerinden ve özellikle Fransa tarafından karşılanmaktadır. 1968 yılında Batı Almanya'ya Fransa Nisan ve Mayıs ayı başında (*turfanda* periyodu) toplam olarak 4400 ton ihracat yapmıştır. Kuşkonmaz açıkta yetiştirildiği gibi P. V. C kaplı plâstik tüneller altında da yetiştirilmektedir. Yine 1968 yılında Macaristan 346 ton ihracat yapmış olup bunun bir kısmı *turfanda* bir kısmı ise normal mevsimde gönderilmiştir. 7 ton İtalya, 11 ton İspanya tarafından gönderilmiş olup geri kalan 4400 tonluk kısım ise Hollanda tarafından normal üretim mevsiminde gönderilmiştir.

Fransa, İtalya, İspanya ve Hollanda kamyonlarla nakliyat yapmaktadırlar.

İskandinav ülkelerinin ve bilhassa Danimarka'nın *turfanda kuşkonmaz* talebi Amerika Birleşik Devletleri ve Tunus tarafından karşılanmaktadır.

Türkiye İhracat Yapabilir mi?

Rekabet yönü dikkate alındığında, Türkiye Avrupa'ya *turfanda* mevsiminde (Mayıs ayı başına kadar) kuşkonmaz ihraç edebilir. Bu tarihten sonra ithalâtçı ülkelerin kendi üretimleri başlamakta ve fiyat düşmektedir. Türkiye'den ihraç edilebilecek toplam *turfanda kuşkonmaz* miktarını tahmin edebilmek için de Avrupa'nın toplam *turfanda* ithalâtını bilmek lâzımdır. Türkiye ancak bu miktarın çok küçük bir kısmını karşılayabilir. Başlangıçta bu pazarda yılda ancak 200 —

(1) Bu incelemede «*Turfanda*» kelimesi ithalâtçı ülkenin kendi üretiminden önce başka ülkelere üretim yapılması anlamında kullanılmaktadır.

(2) Yavola — Pazarlama Lâboratuvarı

(3) Yalova — Pazarlama Lâboratuvarı.

400 tonluk bir yer işgal edebilir. Bu da rekabetle olabileceği gibi artan tüketimle de imkân dahiline girmektedir.

Küçük bir pazar da olsa bir imkânın varlığı kabul edildiğinde aşağıdaki soruların cevaplandırılması gereklidir :

— Türkiye'nin hangi bölgesinde ticarî gayeyle taze, beyaz turfanda kuşkonmaz ihracatı başlatılabilir?

— Ticarî çapta bir ihracatın başlaması için gerekli olan nelerdir?

TÜRKİYE'DE KUŞKONMAZIN DURUMU :

Üretim :

Bu mevsimde (1970) Türkiye'nin çeşitli bölgelerinde kuşkonmaz hasad edilip yeni tarlalar meydana getirilmiştir. Aşağıdaki rakamlar 1970 ilkbaharındaki durumu göstermektedir :

TÜRKİYE'DE KUŞKONMAZ ÜRETİM ALANLARI (1970)

<i>Mevcut Alanlar</i>	Üretimde olan Alan Dekar	Üretimi Başlamayan Dekar	Dikilen Tohum Kg.
İzmir — Ziraî Araştırma	0,5	9,0	1 — 2
İzmir — Seyit Balkuv	8,0	7,5	—
Balıkesir — Türk - Alman Çiftliği	4,0	—	—
Balıkesir — 3 özel yetiştirici	3,0	—	—
İzmit - Karamürsel 1 özel yetiştirici	1,0	1,0	—
Samsun — Tohum Islâh ve Den. Md.	— 50 m ²	—	—
Antalya — Sebzeçilik İstasyonu	7,0 (?)	— (1)	75,0
Yalova — Araştırma	2,5	0,5	2,5
T o p l a m	26,0	18,0	79,0

(1) Antalya Sebzeçilik İstasyonu çeşitli yetiştiricilere 55.000 fide dağıtmış olup bunların kapladığı alan 55 dekar kadardır. Bu fidelerden 27.000 adedi İzmir'deki 8 yetiştirici ve Ziraî Araştırma ve İntroduksiyon Merkezine dağıtılmıştır.

NOT : Yukarıdaki bilgiler yapılan tetkik seyahatlerinde toplanmış olup Çukurova Bölgesi hariç bırakılmıştır. Bu mevsimde orada çok az bir üretim yapılmış olup İstanbul'da satılmıştır.

Üretim alanlarının küçük tarlalar halinde Türkiye'nin batı ve güney sahillerine dağıtılmış olduğu görülmektedir.

YURDİÇİ TALEBİ :

Hali hazırda iç pazardaki taze kuşkonmaz talebi aşağı yukarı Türkiye'de yaşayan yabancıların talebinden ibarettir. İç pazardaki yüksek fiyat üretimi ve yetiştirme tekniğinin geliştirilmesini teşvik etmektedir (1). Çok sınırlı olan iç talebin yakında tamamen karşılanacağı kolayca tahmin edilebilir. İhracata dönük konserve endüstrisi turfanda kuşkonmaz için rekabete girebilecek bir fiyat ödeyemez. S. Folkward raporunda konserve endüstrisinin en fazla yetiştiriciye 3,60 TL./Kg. fiyat ödeyebileceğini belirtmiştir (2). Ancak turfanda taze kuşkonmaz ihracatının bittiği yerde endüstri geri kalan kısmı işleyebilir.

TÜRKİYE'NİN İHRACATI :

Yukarıda açıklandığı gibi Avrupa'ya turfanda beyaz kuşkonmaz ihraç edilebilir. İhracatı geliştirmek için İzmir'de Seyit Balkul ve Yalova Merkezi 1970 yılında uçakla deneme ihracatı yapmıştır.

SEYİT BALKUL'UN İHRACAT DENEME SONUCU (1970)

Gönderilen Yer	Tarih	Miktar Kg.	F i A T DM/kg TL/kg	N o t Lâcivert
Münih	2 Nisan	20	14,— 34,—	10 DM - 24,50
Münih	8 Nisan	28	8,— 19,60	—

NOT : Almanya Pazar Haberleri Transit Kourier'e göre 2 Nisan'da kuşkonmaz fiyatı belirtilmemiş, 8 Nisan ve 29 Nisan'da yukarıdaki fiyatlar I. kalite Fransız kuşkonmazlarının satıldığı fiyatla aynıdır.

YALOVA MERKEZİ'NİN İHRACAT DENEME SONUCU (1970)

Gönderilen Yer	Tarih	Miktar Kg.	F i A T I DM/kg. TL.	N o t
Münih	29 Mayıs	43	5,30 13,—	—
Kopenhag	8 Mayıs	43	7,23 8,68	Frigorifik kamyonlarla
Basel	8 Mayıs	43		

NOT : Kopenhag'a gönderilen kuşkonmazların kalitesi varış yerinde tatmin-kâr durumda değildi. Nakliyenindüzensiz yapılması ve ısının ayarlanmaması sebep olabilir. Aynı günde pazar fiyatı 30 TL. (25 Dkr.) 1970 yılında incelenen pazarların içinde Danimarka en yüksek fiyat ödeyen ve aynı zamanda en uzun turfanda mevsimine sahip olan ülke olarak belirlemiştir. Yapılan yazışmalar neticesinde 3 Mart tarihinde fiyatın 36,— (30,— Dkr.) 8 Mayıs tarihinde 30,— TL. (25 Dkr.) ve 10 Mayıs tarihinde 12,— TL. (10,— Dkr.).

Aşağıda adresleri verilen ithalatçılar adı geçen ihracat denemelerine katılmış olup, bundan sonraki temasların yapılabilmesi için verilmiştir.

Hans Tremmel
8 Münich 75,
Postfach 750 909
W. Germany

H. Lembcke
Grotorvet 226 - 230 Valby,
2500 - Copenhagen
Denmark

İhracat İmkânı :

Tahmin edilen üretim maliyeti ve yapılan pazarlama masraflarına göre, ihracat açık olarak kârlı olmaktadır;

Tahmin edilen üretim maliyeti	3,— TL.
Tahmin edilen Pazarlama masrafı	7,— TL.
Toplam masraf	10,— TL.
Satış fiyatı Münih, 29 Nisan	13,— TL.

NOT : Maliyet ve diğer masraflar için kaynak (1)

Türkiye'de turfanda taze kuşkonmaz üretim zamanı bölgeden bölgeye değişmektedir. 1970 yılında hasad başlangıç tarihleri aşağıya çıkarılmıştır;

Antalya Sebzecilik İstasyonunda	— Mart ortaları
İzmir'de	— 23 Mart
Balıkesir Türk - Alman Çiftliği	— 10 Nisan
Yalova Merkez'inde	— 30 Mart

Samsun'da ilk hasadın şubat ayı sonunda yapıldığı bildirilmiştir. Çukurova bölgesi tetkik edilmemesine rağmen en uzun turfanda üretim mevsimine sahip olduğu tahmin edilmektedir.

Yukarıdaki rakamlar dikkate alındığında turfanda üretim (Mayıs ayı başına kadar) üzerine kurulacak ihraca dönük bir kuşkonmaz konserve endüstrisi fiyat yönünden rekabete giremez. Konserve endüstrisi daha önce de belirtildiği gibi

3.60 TL./Kg. dan fazla üreticiye para ödiyememektedir. Ancak üretim Mayıs - Haziran döneminde yani normal mevsim üretimi şeklinde olursa endüstri oluşabilir. Mayıs ayında dahi şu iki durumun açıklığa kavuşturulması lâzımdır. Yetiştirici için en yüksek fiyat ne zaman sağlanabilir; kuşkonmazın taze olarak soğuk havalı kamyonlarla ihracatı ile mi, yoksa Türkiye'deki ihracata dönük bir konserve fabrikasına satılmasıyla mı?...

S U M M A R Y

Turkey can, to competitive prices, export out - of - season white Asparagus to Europe, i.e. before the domestic production reaches substantial quantities with a consequent price decrease in the European importing countries.

Germany is the biggest importer of out - of - season Asparagus. In 1969 with 990 tons until the end of April (the domestic production starts); this quantity comes entirely from France. Switzerland and the Scandinavian countries import smaller quantities. The total out - of - season import in Europe is estimated to be 3000 tons at the most.

Turkey can only export to get a part of this, as a start approximately 306 tons estimated to be grown on 100 ha.

Export by air secure delivery of first class product. The marketing and export must, therefore, be organized by a few exporters. The production must be concentrated on a few areas with suitable soil. The Yalova Institute and its substations should participate and advice in all aspects of organization, growing and marketing of this, although in limited quantities, promising product.

Action should be initiated immediately in order to enter the market ahead of competing countries.

LİTERATÜR KAYNAKLARI

- 1 — YÜCEL, Ayhan - Coudert, Jean, Asparagus on European Markets and Potential Development of Turkish Export of this Commodity, Yalova, 1970.
- 2 — Folkvord, S., Canned Asparagus, Yalova, 1970 (rapor)
- 3 — German Aushandel, 1968.